

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

§. II. An ignorantia excuset à reservatione incurrenda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

S. I I.

An ignorantia excuset à reservatione incurrenda?

9. **D**ubium hoc hic obiter excitamus, ubi de casibus, & censuris reservatis loquimur: quia pro praxi valde necessarium duximus. Quæritur ergo, an qui ignoret aliquem casum, aut censuram esse reservatam, illius reservationem incurreret, ita ut solum à Prælato, vel ab habente facultatem dispensandi in casibus reservatis posset absolvi? Pro resolutione primò supponendum est, ignorantiam censuræ reservatæ posse haberi dupliciter. Primò, si ignoretur esse censuram tali, vel tali crimini annexam. Secundò, si cum scientia censuræ detur ignorantia illius reservationis. Ignorantia primo modo etiam si culpabilis sit, omninò liberat à reservatione: immò & à censura ipsa incurrenda; ut si scias ingressum in monasterium Monialium esse lege Ecclesiasticâ prohibitum, ignoras verò tali culpæ annexam esse censuram, & si ingrediaris, & peccas contra legem, eris à censura immunis, uti ex communi sententia diximus tom. 2. tract. 10. de Censur. cap. 1. num. 193. Undè fit in hoc casu peccatum illud, cui erat annexa prædicta censura, non manere reservatum: quia vel peccatum ratione censuræ annexæ reservatur, & sic tantum censura est, quæ reservatur, non verò peccatum, ut voluit Durandus, & Cajetanus apud

Suarez *disp. 29. sect. 2. nu. 8.* & tenent expressè Trullench. in *Praxi Sacrament. lib. 4. cap. 10. dub. 2.* Antonius à Spiritu sancto *tom. 1. Direct. Confess. num. 5. disp. 14. num. 950.* Vel cerè si tam peccatum, quàm censura reservata sunt immediatè, semper ratione censuræ peccatum ipsam reservatur, ut in casibus Summo Pontifici reservatis docent Suarez *loco citato.* Sanchez in *summ. lib. 2. cap. 8. num. 5.* Lugò de *Pœnitent. disp. 20. sect. 2. nu. 15.* Et secundum communem Theologorum sententiam ita sunt inter se peccatum, & censura connexa, ut illud sine ista minimè reservetur. Undè sublata excommunicatione ex quocumque capite cujuscumque casus Pontifici reservati, manet absque reservatione peccatum, ut possit ab illo quilibet Confessarius absolvere, ut de hæresi, quod est crimen omnium pessimum, & omnibus magis reservatum diximus *loco cit. de Censur. cap. 4. num. 57. & 62.* & tenent Sanchez *num. 5. citat. sine.* Trullench. *dub. 2. num. 2. sine.* Vidal. *titul de censur. in quæst. 3. num. 113.* Palaus *tom. 4. tract. 23. punct. 15. §. 2.* Moya in *select. quæst. tract. 3. disp. 8. quæst. 2. n. 7.* N. Antonius à Spiritu sancto in *Direct. confessor. tom. 1. tract. 5. disp. 14. sect. 4. à num. 932.* Egidius, Granad. Layman, Hurtad. quos refert, & sequitur Leander de *Pœnitent. disp. 12. quæst. 16.* & alii plures, quos refert, & sequitur Diana *part. 5. tract. 9. resolut. 17.* & *part. 9. tract. 6. resolut. 13.* & *part. II. tract. 4. resolut. 4.* Qui addunt sufficere ad non incurrendas censuras etiam Pape reservatas, nec reservatio-

Aaaa

nem

nem illis annexam, ignorantiam vincibilem & culpabilem, dummodo non sit crassa, aut supina. Quare in presenti dubium est, quando quis sciens esse actum sub censura prohibitam, & sic illam incurrens ignoraret, an talis censura, vel casus esset reservatus?

Inadvertentia, & obli-
vio;
cum ig-
norantia
in præ-
sentia
quiparā-
tur.

10. Secundò supponendum est inadvertentiam, seu oblivionem a-
qualem excommunicationis, alteriusve censurae, vel reservationis illius eodem modo, ac ignorantia, ab illarum incurfione excusare; siquidem obli-
vio, inadvertentia, & ignorantia invincibilis sicut æquiparantur in ordine ad excusandum à culpa, ita etiam in ordine ad excusandum à pœna, vel reservatione, quæ quasi pœna judicatur, ut probat Sanchez *lib. 4. sum. c. 22. n. 18.* & *lib. 1. c. 16. nu. 8.* Diana *3. part. tract. 5. resol. 41.* & *p. 5. tract. 9. resol. 17.* & *p. 9. resol. 13.* & *p. 11. tract. 4. resol. 4.* Matthæus de Moya *sup. n. 8.* ubi addit: Quod est maximè observandum ad pluri-
casuum resolutionem. Tunc conjux incestuosus cum consanguinea uxoris in primo & secundo gradu excusatur ab incurfione pœnæ privationis petendi debitum, non solum ob ignorantiam, sed etiam ob inadvertentiam, aut oblivionem actualem talis pœnæ, ut cum Porrel. & aliis tradit Diana *3. part. tract. 5. resol. 12.* & *p. 4. tract. 2. resol. 36. & 85.* & putat probabile Sanchez *lib. 9. de matrim. disp. 32. n. 50.* Hinc etiam quicumque sibi imponens pœnam sub conditione, si occasionem aliquam efficiat, vel præceptum transgrediatur, si ejus imme-

mor delinquat, ut tradit Sanchez *lib. 4. sum. c. 12. citato.* Quare quæ in resolutione difficultatis dixerimus de excusatione à reservatione ratione ignorantia; idem tenendum est, & eodem modo ratione oblivionis, aut inadvertentia actualis etiam culpabilis, dummodo affectata non sit, aut ex malitia, & negligentia proveniens.

11. Prima ergò sententia duplicem statuit reservationem; aliam pœna-
vacione
nalem, in odium peccati impostam, excusare
ut reservatio Sixti V. contra male aliquando
promotos ad Ordines; aliam medicinalem, quæ ad bonam Ecclesie
gubernationem inducitur; & pri-
mam dicit non incurri ab eam igno-
rantes; bene autem secundam. Prima
pars probatur ex probabili multo-
rum sententia asserente, pœnam
quæcumque ab ignorante non in-
curri, quos lato calamo dedimus *lib. 2. tract. 10. de censuris. cap. 7. nu. 54.*
& tenet Sanchez *sup. nu. 13.* Suarez,
Henriquez, Navarr. Lopez, Vega, &
Rodriguez *citati*, & ex ipso Sanchez,
& Portel docet Diana *tract. 5. miscell. resol. 13.* excusare ignorantiam etiam mortaliter culpabilem ab incurfione pœnæ, dummodo non sit ex malitia affectata. Secunda autem pars probatur: quia reservatio medicinalis non est pœna, sed limitatio jurisdictionis ad absolvendum, quod ad bonum Ecclesie regimen conducit: sed per hoc, quod peccator ignoret reservationem, non tribuit confessario jurisdictionem, quam non habebat; ergò nequit à tali casu absolvi, & sic semper reservatus manet. Sic

Sic quoad primam partem tenet Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 32. nu. 18. Antonius à Spiritu sancto in direct. confess. tom. 1. tract. 5. disput. 15. sect. 4. num. 935. Megala, Hipolytus, Possevinus, quos refert, & sequitur Diana part. 11. tract. 4. resolut. 4. Bassæus verb. Ignorantia. num. 17. & videtur tenere Fagundez 2. praecept. Ecclesia, lib. 8. cap. 1. num. 28. & probabilem dicit Lugo de Penitent. disputat. 2. num. 11. & tenet eam Moya disput. 8. quest. 2. num. 5. & omnes Doctores pro secunda sententia adducendi. Et quoad secundam partem omnes citati tenent, & eam communem Doctores vocant.

12. Sed certè fundamentum hujus sententiae quoad secundam partem omnino non convincit; & potest contra illius Authores sic retorqueri: Quia omnis reservatio sive pœnalis tantùm sit, sive etiam medicinalis, verè aufert ab inferioribus facultatem absolvendi; hoc enim reservatio secum affert, quòd ab inferiori facultatem adimat, ut ad Superiorem pro absolutione recurrat; & tamen dicunt, quòd ignorantia talis reservationis eam excludit; non quidem dando confessario jurisdictionem, quam non habebat, sed impediendo ablationem jurisdictionis: quia hoc ipso quòd cum ignorantia reservationis pœnalis peccatum sit commissum, non aufertur à Confessario jurisdicção, quam habebat; ergò idem dici potest de omni reservatione, etiam medicinali, vel certè non redditur ratio, quare in uno casu id contingat, & non alio. Maxime:

quia stat esse pœnam simul, & medicinam, ut in excommunicatione cernitur. Undè, sicut excommunicatio non incurritur ab ignorante illam, licèt simul incurrat rationem pœnæ, & medicinæ ad rectam Ecclesiæ gubernationem conducentis; sic dici potest de reservatione tam pœnali, quàm medicinali. Nec etiam est verum fundamentum, quo innititur hæc sententia quoad primam partem. Nam, ut diximus de Censuræ capite 1. numero 193. probabilius est ignorantiam pœnæ ab ejus incurfione non excusare: & hoc est speciale in excommunicatione, vel alia censura, ob rationem ibi dictam; & ob idque ibi num. 195. & cap. 7. num. 54. irregularitatem incurri diximus ab eo, qui cum ignorantia illius, delictum, cui annexa est, committeret: quia pœna, quæ contumaciam non exposcit, non requiritur, quòd voluntaria sit; & ob id cognita: quin potius contra voluntatem imponitur frequenter, & in pœnis temporalibus constat; à quibus non excusatur latro, aut homicida, si cum notitia malitiam actus operentur; tametsi pœnas pro illis in lege positas ignorent.

13. Secunda sententia omnem reservationem esse pœnalem dicit; & sic ab omni reservatione ignorantiam saltem inculpabilem excusare, & omnem reservationem esse pœnam docent Paludan, in 4. dist. 34. quest. 2. art. 1. Grassis tom. 1. lib. 5. de adultu, consil. 3. num. 13. Velochius de casibus reservatis, part. 2. quest. 3. num. 203, & qu. 17. nu. 66. Diana 2. p. tract.

AAAA 2 tract.

tract. 14. resolut. 63. & par. 6. tract. 6. resolut. 42. tenet etiam Quintanadueñas in singular. tract. de penit. singular. 11. & tom. 2. tract. 4. singular. 8. Th. Hurtado tom. 2. resolut. moral. tract. 12. c. 1. n. 1123. Huic sententiæ adharemus non ob fundamentum illius, quod quilibet reservatio est pœna, quæ non incurritur ab illam ignorante, quia hanc rationem numero præcedenti refutavimus; sed quia est pœna medicinalis, quod etiam primæ sententiæ Auctores admittunt: sed pœnæ medicinales ab ignorantibus illas minimè incurrunt, quod sic probatur. Quia pœnæ medicinales quàmvis ut pœnæ imponantur in punitionem præteriti delicti, ut medicinales ad præcavendum peccatum in futurum, ut saltem pœnæ timore perterritus à lapsu retrahatur peccator. Ideò enim reservantur peccata, ut homines scientes difficulter absolutionem obtenturos, ab eis committendis cohibeantur: & hic in omnium sententia est finis reservationis. Et ob id graviora peccata sunt, quæ reservantur, ut timore redeundi ad Superiorem pro illorum relaxatione, difficilior committantur; ad quod notitia reservationis omninò requiritur: quia respectu illius, qui nesciret peccatum esse reservatum, reservatio nullo modo à commissione illius cohiberet, & finis intentus à Superiore in tali reservatione omninò cessaret: ergò sicuti respectu ignorantis cessat finis reservationis, nec ista est medicina retrahens à peccato respectu illius; ita respectu illius cessat reservatio.

14. Quod explicatur duplici exemplo. Primum sumitur ex eo, quod in excommunicatione accidit, quæ simul est pœna, & medicina; & ratio medicinæ non tollit rationem pœnæ; nec ratio pœnæ tollit rationem medicinæ; licet unà cum alia connectatur. Quâ parte pœna est, ordinatur ad puniendum delictum; quâ parte verò est medicina, ad impediendum peccatum, ne in posterum amplius committatur: & cum nihil horum vim habeat respectu illam ignorantis, ab eo non incurritur excommunicatio, nec in ratione pœnæ, nec in ratione medicinæ, ut tenent communiter Doctores. Secundum ex voto pœnali deducitur: si quis enim sibi certam pœnam imponeret pro casu, quo in certum crimen labatur, talis pœna est medicinalis ad retrahendum ipsum à commissione peccati assumpta, ut saltè timore pœnæ ab illo retrahatur peccator; & tamen si oblitus pœnæ delictum committeret, eam non incurreret, quia talis pœna non esset medicinalis respectu illius; & quia finis intentus à veniente in impositione illius, penitus cessaret; cum non posset perterritus, nec à peccato retrahere pœna eum, qui illam penitus ignorat, aut ejus omninò obliviscitur. Similiter ergò philosophandum est in reservatione. Nec ob id sequitur (ut sic tacita objectio solvatur) non manere votum, v. g. castitatis reservatum in eo, qui reservationem ignoraret. Nam est dispar ratio inter reservationem voti, & reservationem peccati: quia illa non imponitur ut pœna, sed propter

Duplici
exemplo
præcedis
doctrina
explicatur.

propter voti, & materiae illius gravitatem, ob quam non erat æquum, quod res tanti ponderis passim relaxaretur; sed quia est magni momenti, solum superiori Principi maneret reservata: neque ut medicina retrahens homines à votendo, sed magis ut plus firmentur in voto, ne de facili à promissione Deo facta, recedant. Unde reservatum maneret votum, v.g. castitatis etiam respectu illius, qui dum votum emisit, ignarus, vel immemor erat illius reservationis; quod secus propter oppositam rationem contingit in casibus reservatis.

§. III.

Qualiter dubium circa reservationem peccati, vel censura excuset à reservatione.

Qui de reservatione dubitant, non incurunt eam.

14. **H**Oc etiam dubiololum sicut & præcedens, pro plena hujus materiae notitia excitamus. Inquiritur ergo, an dubius de peccato, vel de censura reservata incurrat reservationem, & teneatur pro solutione superiorem adire; Bisariam potest dubium contingere, vel dubium facti, ut si certus de reservatione, dubitet an peccatum commiserit, cui est annexa reservatio: vel dubium juris, ut si certus tale commississe peccatum, dubitet an reservatum sit illud delictum? Et in utroque casu dicimus dubium à reservatione liberare. Tum: quia cum reservatio sit odiosa, ut potè potestatem inferioris restringens, restringenda est tantum ad casus cer-

tos, & indubios; sicuti ob eandem rationem diximus tract. de voto, reservationem votorum intelligendam de votis certis, & indubitatis. Tum etiam: quia penitens certis de peccato mortali posside: libertatem suam cum quolibet ordinario Confessario: ergo non potest propter dubium superveniens hac certa possessione privari: quia semper, & in quolibet materia tenet illa regula: *melior est conditio possidentis*, ut diximus tom. 3 tract. 11. cap. 2. n. 109. Sic Sanchez lib. 1. summ. cap. 10. n. 73. Trullench. in praxi sacrament. c. 10. dub. 9. num. 3. Mathæus de Moya in select. qq. tract. 3. disput. 8. quest. 3. num. 3. Lugo Cardin. de penitent. disputat. 20. n. 16. Quintanadvennas tom. 1. tract. 3. singul. 11. & 18. num. 9. Diana 4. part. iv. 3. resolut. 4. Antonius à Spiritu sancto supra sect. 7. num. 943. Bassæus casus reservatus, num. 23. & alij ab istis citati.

15. Qui vero cum dubio supra dicto ab inferiori esset absolutus à peccato reservato superiori, etiam si postea dubium cessaret, vel quia certo sciret se commississe peccatum, de quo ante confessionem dubitabat, vel certus de peccato, certò jam sciret reservatum esse, de quo dubitationem habebat, non teneretur postea coram superiori comparere, ut docet Perez de penitentia, disputat. 48. sect. 4. num. 10. Dicastillo disput. 11. num. 199. Pellizzar. tract. 6. c. 1. n. 91. Antonius à Spiritu sancto sect. 8. num. 46. Lugo num. 20. Leander de penitent. disput. 12. quest. 12. Moya num. 6. Et ratio est: quia penitens dubius de casu refer-

Qui cum dubio de reservatione ab inferiori absolutus, fuit etiam si postea compariat idem peccatum certò esse reservatum non